

Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda Önemli Değişiklikler Gerçekleştirildi

18 Ağrı 2020

7251 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ("**Değişiklik Kanunu**") 31199 sayılı ve 28 Temmuz 2020 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Değişiklik Kanunu ile, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun ("**HMK**") uygulamasında yaşanan sorunlara çözüm teşkil edebilecek düzenlemelerin yanı sıra önemli yenilikler de getirildi. Bu kapsamda; öne çıkan bazı düzenlemeler aşağıda özetlenmektedir:

- HMK madde 20'de yapılan değişiklik ile kesin olarak verilen görevsizlik ve yetkisizlik kararının taraflara tebliğ edileceği, dosyanın görevli ve yetkili mahkemeye gönderilmesi talebine ilişkin sürenin tebliğ tarihinden itibaren başlayacağı konusunda açıklık sağlandı.
- HMK madde 28'de yapılan değişiklik ile duruşmaların bir kısmının veya tamamının gizli olarak yapılmasını mümkün kılan aleniyet ilkesinin istisnaları arasına "*yargılama ile ilgili kişilerin korunmaya değer üstün bir menfaatinin kesin olarak gerekli kıldığı haller*" eklendi.
- HMK madde 36'da yapılan değişiklik ile hâkimin reddi sebepleri arasına "*uyuşmazlıkta arabuluculuk veya uzlaştırmacılık yapmış bulunması*" eklendi. Öte yandan, hâkimin reddi talebini inceleyen merci kararlarına karşı ancak hükümle birlikte kanun yollarına başvurulabileceğini düzenleyen HMK madde 38'in 9. fıkrası yürürlükten kaldırıldı. Böylece, esas hüküm bakımından istinaf yolu açık bulunan dava ve işlerde ret talebi hakkında merci kararlarına karşı tefhim veya tebliğ tarihinden itibaren bir hafta içinde istinaf yoluna başvurulabileceğini düzenleyen madde 43'ün 2. fıkrası ile olan çelişki de giderilmiş oldu.
- HMK madde 107'de yapılan değişiklik ile belirsiz alacak davasında iddianın genişletilmesi yasağına tabi olmaksızın netice-i talebin değiştirilebileceği süre bakımından sınırlama getirildi. Bu kapsamda, karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarı veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesi mümkün olduğunda, "*hâkim tarafından tahkikat sona ermeden verilecek 2 haftalık kesin süre içinde*" davacının talebini yasağına tabi olmaksızın belirleyebileceği düzenlendi.
- HMK madde 125'te yapılan değişiklikle, davanın açılmasından sonra dava konusunun davacı tarafından devredilmesi hâlinde dava davacı aleyhine sonuçlanırsa dava konusunu devreden ve devralanın yargılama giderlerinden müteselsilen sorumlu olacağı düzenlendi.
- Cevap dilekçesini sunma süresini düzenleyen HMK madde 127 ve madde 317'de yapılan değişiklikler ile davalıya verilecek ek sürenin "*cevap süresinin bitiminden itibaren*" işlemeye başlayacağı konusunda netlik sağlandı.
- HMK madde 140 fıkra 2'ye yapılan ekleme ile hâkime, "*sulh ve arabuluculuğun esasları, süreci ve hukuki sonuçları*" konusunda tarafları aydınlatma yükümlülüğü getirildi. Ayrıca, ön inceleme duruşması davetiyesinde yapılan ihtara rağmen dilekçelerinde gösterdikleri belgeleri sunmayan ve belgelerin getirilmesi için gerekli açıklamayı yapmayan tarafın bu delillere dayanmaktan vazgeçmiş sayılmasına karar verileceği düzenlendi.
- HMK madde 141'de yapılan değişiklik ile ön inceleme aşamasında karşı tarafın açık muvafakati ile ya da taraflardan birisinin ön inceleme duruşmasına gelmemesi hâlinde diğer tarafça iddia ve savunmanın genişletilmesi imkânı ortadan kaldırıldı. Bu kapsamda, dilekçeler teatisinin sonlanması ile

iddia ve savunmanın genişletilmesi yasağı da başlayacağı düzenlendi.

- HMK madde 147 ve madde 186'da yapılan değişiklikler kapsamında, tahkikata davete ek olarak sözlü yargılama için ayrıca davet gönderilmeyeceği düzenlendi.
- HMK madde 149'da yapılan yeni düzenleme ile görüntü ve ses aktarımı yoluyla yapılacak duruşmalar için tarafların rızasının alınması şartı kaldırılarak, mahkemenin, taraflardan birinin talebi üzerine ya da re'sen karar vereceği öngörüldü.
- HMK madde 177 hükmüne yapılan ekleme ile Yargıtay'ın bozma kararından veya Bölge Adliye Mahkemesinin kaldırma kararından sonra dosya ilk derece mahkemesine gönderildiğinde, ilk derece mahkemesinin tahkikata ilişkin bir işlem yapması hâlinde tahkikat sona erinceye kadar da islah yapılabilmesi imkânı tanındı.
- HMK madde 222'de yapılan değişiklik ile ticari defterlerin sahibi lehine delil olarak kullanılabilmesi için gerekli şartlar ağırlaştırıldı.
- HMK madde 281'de yapılan değişiklik ile bilirkişi raporuna itiraz süresinin bitiminden itibaren 2 haftayı geçmemek üzere ek süre verilebilmesi imkânı öngörüldü.
- HMK madde 305/A hükmü ile yeni oluşturulan "*Hükmün Tamamlanması*" prosedürü altında taraflara, nihai kararın tebliğinden itibaren bir ay içinde, yargılamada ileri sürülmesine veya kendiliğinden hükme geçirilmesi gerekli olmasına rağmen hakkında tamamen veya kısmen karar verilmeyen hususlarda, ek karar verilmesini isteme ve bu karara karşı kanun yoluna başvurulabilme hakkı tanındı.
- HMK madde 341'de yapılan değişiklik ile istinaf yoluna başvurulabilecek ilk derece mahkemesi kararları arasına karşı tarafın yüzüne karşı verilen ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararları eklendi.
- HMK madde 359'da yapılan değişiklik Bölge Adliye Mahkemesinin dosyayı esastan reddetmesi hâlinde, *ileri sürülen istinaf sebeplerini özetlemek ve ret sebeplerini açıklamak kaydıyla, kararın hukuk kurallarına uygunluk gerekçesini göstermekle yetinebileceği düzenlendi.*
- İhtiyati tedbir kararlarına ilişkin HMK madde 391 ve madde 393'te değişiklik yapıldı. Yeni düzenlemede ihtiyati tedbir kararının uygulanmasının, kararın tedbir isteyen tarafa tefhim ya da tebliğinden itibaren bir hafta içinde talep edilmesi gerektiği düzenlendi.

28 Temmuz 2020 tarih ve 31199 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Kanun'un tam metnine bu [bağlantı](#)dan ulaşabilirsiniz.

İLGİLİ ÇALIŞMA ALANLARI

- [Ticari Tahkim ve Arbuluculuk](#)

Related Attorneys

- [NEJLA AYDIN ÖZER](#)
- [FULYA KURAR, LL.M.](#)